

Asia: VN/16344/2020

Maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentäminen

Lausunnonantajan lausunto

Säilytysaikojen lyhentämisen vaikutukset luotonantajille

Maksuhäiriömerkinnästä koituu nykyisin seurauksia vielä silloinkin, kun merkinnän aiheuttanut saatava on maksettu. Sen vuoksi säilytysaikojen lyhentäminen voisi auttaa tiettyä joukkoa ja olla siten tältä osin kannatettava muutos. Maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen mahdollisessa lyhentämisessä tulisi kuitenkin huomioida soveltuvin osin aikataulu, jolla positiivinen luottotietorekisteri otetaan käyttöön.

Luottoriskin kannalta on yleensä sekä luotonantajan että luotonhakijan etu, että tietoa on mahdollisimman paljon saatavissa. Tällöin luottokelpoisuuden arviointi voidaan tehdä luotettavasti ja vastuullisesti eikä luotonhakija ylivelkaannu ja joudu maksuvaikeuksiin. Sen vuoksi positiivinen luottotietorekisteri tulee olla käytössä siinä vaiheessa kun maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikoja mahdollisesti lyhennetään.

Arviomuistiossa olennaisimmalta tiedolta vaikuttaa se, että Suomen Asiakastieto Oy:ltä saadun tiedon mukaan henkilöillä, joilla on yksi maksuhäiriömerkintä ja jotka ovat maksaneet maksuhäiriömerkintään johtaneen saatavan, on 18-kertainen riski (16,6 / 0,9) saada uusi merkintä seuraavan 12 kuukauden aikana verrattuna niihin henkilöihin, joilla ei ole lainkaan maksuhäiriömerkintöjä (arviomuistion sivu 8, kappale 4). Niille henkilöille, joilla on useita maksuhäiriömerkintöjä ja jotka ovat maksaneet kaikki merkintöihin johtaneet saatavansa, vastaava riski on 13-kertainen (11,6 / 0,9). Tämän tiedon valossa vaikuttaa siltä, että säilytysaikojen lyhentäminen tulee lisäämään ylivelkaantumista.

Mikäli tieto poistettaisiin jo kuukauden kuluttua maksun saamisesta, aiheuttaisi se luultavasti monille luotonantajille merkittäviä IT-muutoksia eri järjestelmiin. Tämä aiheuttaa kustannuksia ja vaatii riittävät siirtymäsäännökset. Nykyisin maksuhäiriömerkintöjen osalta tiedetään, kuinka pitkään merkintä ainakin säilyy rekisterissä, mutta vastaisuudessa tietoja tulisi poistaa reaaliaikaisesti.

Järjestelmämuutokset tulisi voida tehdä yhdellä kertaa positiivisen luottotietorekisterin käytön yhteydessä.

Säilytysaikojen lyhentämisen vaikutukset maksuhäiriömerkinnän saaneiden henkilöiden/kuluttajien asemaan

Säilytysaikojen lyhentämisellä helpotettaisiin niiden henkilöiden asemaa, joiden merkintä poistuisi heti velan tultua suoritetuksi. Toisaalta voidaan kysyä, onko aina parempi tieto, että rekisterissä näkyisi vain ne merkinnät, jotka ovat maksamatta. Tilanteessa, jossa kuluttajalla on useita maksuhäiriömerkintöjä ja vain jotkut velat tulevat pois maksettua, nykyinen ref-merkintöihin perustuva malli voisi jopa antaa paremman kuvan kuluttajan maksukäyttäytymisestä. Kuluttajien kannalta voisikin olla parempi, että maksamisen tietoa hyödynnettäisiin luotonannossa entistä enemmän.

Säilytysaikojen lyhentämisen vaikutukset yritysrahoitukseen

-

Onko maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisellä muita kuin arviomuistiossa käsiteltyjä vaikutuksia?

Kattavat ja ajantasaiset luottotiedot ovat kokonaisarvioinnissa tarpeen asianmukaisen ja vastuullisen perinnän suunnittelun kannalta. On kaikkien osapuolien etu, että perintää kohdennetaan erityisesti sellaisiin henkilöihin, joiden maksukyky mahdollistaa perinnässä olevan velan maksamisen. Jottei käytettävissä olevan tiedon määrä vähene perinnän suunnittelussa ja toteutuksessa, tulisi maksuhäiriömerkintöjen muutos ajoittaa samaan ajankohtaan, jolloin positiivinen luottotietorekisteri tulee käyttöön. Tiedon väheneminen voi muun muassa johtaa oikeudellisen perinnän lisääntymiseen ja sitä kautta käräjäoikeuksille aiheutuu lisää työtä.

Arviomuistiossa ei ole otettu huomioon sitä, miten muutokset ovat toteutettavissa. Tällä hetkellä rekisteriin merkitään tieto suorituksesta yleensä vasta velallisen pyynnöstä. Jos tietoa pitää suorituksista toimittaa reaaliaikaisesti ja myös jakaa luottotietoyhtiöistä poistamistiedot reaaliaikaisesti, aiheutuu tästä toimintaympäristöön huomattava muutos, joka aiheuttaa muutuskustannuksia ja vaatii aikaa. Lisäksi pitäisi myös huomioida, miten maksamistietojen ilmoittamisesta aiheutuvat kustannukset katetaan oikeasuhtaisesti. Toteutus ei ole tarkoituksenmukaista tehdä ennen positiivisen luottotietorekisterin käyttöönottoa. Positiivisen luottotietorekisterin valmistelun yhteydessä on syytä arvioida miten työlästä suoritusten ilmoittamista voitaisiin helpottaa luotonantajien, perintäyhtiöiden, luottotietoyhtiöiden ja ulosoton osalta, tähän voisi auttaa esimerkiksi yhteinen velan tunniste.

Millaisia vaikutuksia olisi eduskunnan lausumassa edellytetyllä maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisellä?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Karskela Maija
Suomen Perimistoimistojen Liitto ry